

๘. ตถาคตตอเภชชบรุษปัญหา ๑๘

พระราชชาตรีถามว่า "พระผู้เป็นเจ้าของเจ้ากล่าวอยู่ว่า 'พระตถาคตมีบริษัทอันใคร ๆ ให้แตกไม่ได้' ดังนี้. ก็แหละ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้ากล่าวอยู่อีกว่า 'ภิกษุห้าร้อย พระเวททัตทำลายแล้ว ประหารอันเดียว' ดังนี้. ถ้าพระตถาคตเป็นผู้มีบริษัทอันใคร ๆ ทำลายไม่ได้แล้วไซ้, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'ภิกษุทั้งหลาย ประมาณห้าร้อย พระเวททัตทำลายแล้ว ประหารอันเดียว' ดังนี้ นั้นเป็นผิด. ถ้าภิกษุทั้งหลายประมาณห้าร้อย อันพระเวททัตทำลายแล้ว ประหารอันเดียวไซ้, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'พระตถาคตเป็นผู้มีบริษัทอันใคร ๆ ทำลายไม่ได้' ดังนี้ แม้นั้นเป็นผิด. ปัญหาแม้นี้สองเงื่อนไข ลึก ใคร ๆ ตัดสินโดยยากเป็นขอด วิเศษกว่าขอดโดยปกติ มาถึงพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าแล้ว, ชนหมู่นี้อันอวิชชาทางกัน ปกคลุมแล้ว ปิดแล้ว หุ้มห่อแล้ว ในปัญหานี้, พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าจงแสดงกำลังแห่งปรีชาญาณ ในปรปวาททั้งหลาย ในปัญหานี้เถิด."

พระเถระเจ้าทูลว่า "ขอถวายพระพร พระตถาคตเป็นผู้มีบริษัทอันใคร ๆ ทำลายไม่ได้, ก็แหละ ภิกษุทั้งหลายประมาณห้าร้อย อันพระเวททัตทำลายแล้ว ประหารอันเดียว. ก็แต่ว่า ความทำลายนั้น ด้วยกำลังแห่งเหตุเครื่องทำลาย, ครั้นเมื่อเหตุเครื่องทำลายมีอยู่ ชื่อว่าของอันใคร ๆ ทำลายไม่ได้ไม่มี. เมื่อเหตุเครื่องทำลายมีอยู่ แม้มารดาอย่ามแตกจากบุตร แม้นบุตรอย่ามแตกจากมารดา แม้นบิดาอย่ามแตกจากบุตร แม้นบุตรอย่ามแตกจากบิดา แม้นพี่น้องชายอย่ามแตกจากพี่น้องหญิง แม้นพี่น้องหญิงอย่ามแตกจากพี่น้องชาย แม้นสหายอย่ามแตกจากสหาย, แม้อะไรทั้งหลายที่ชานานด้วยต้นไม้ต่าง ๆ อย่ามแตกด้วยกำลังแห่งคลื่นประหาร แม้นต้นไม้ที่มีผลถึงพร้อมแล้วด้วยรส อันบุคคลพึงกำหนดด้วยน้ำผึ้งอันเร็วแรงมีกำลังแห่งลมกระแทกเฉพาะแล้วอย่ามแตก แม้นทองคำมีชาติอย่ามแตกด้วยโลหะ เออ ก็ คำที่ว่า 'พระตถาคตเป็นผู้มีบริษัทอันใคร ๆ ทำลายได้' ดังนี้ ไม่ใช่ความประสงค์ของวิญญูชนทั้งหลาย ไม่ใช่ความนึกน้อมของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ไม่ใช่ฉันทะของบัณฑิตทั้งหลาย. เออ ก็พระตถาคตอันบัณฑิตทั้งหลายอย่ามกล่าวสรรเสริญว่า 'พระองค์มีบริษัทอันใครทำลายไม่ได้' ดังนี้ ด้วยเหตุใด เหตุนี้ ในความกล่าวสรรเสริญนั้นมิใช่, เหตุในความกล่าวสรรเสริญนั้นอย่างไร? คือใครไม่เคยได้ยินได้ฟังมาว่า 'เมื่อพระตถาคตยังเป็นพระโพธิสัตว์ ทรงประพฤติจริยาในภพใดภพหนึ่ง ด้วยการหยาบชดชวยทรัพย์ของใคร ๆ อันพระองค์ได้กระทำแล้วหรือ หรือด้วยการเจรจาจาที่ไม่น่ารัก หรือด้วยความประพฤติสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น หรือด้วยความเป็นผู้ไม่มีตนเสมอ บริษัทของพระองค์แตกแล้ว' ดังนี้เลย, เพราะเหตุนี้บัณฑิตทั้งหลายจึงกล่าวสรรเสริญว่า 'พระตถาคตเป็นผู้มีบริษัทอันใคร ๆ ทำลายไม่ได้.' เหตุนี้ แม้นบรมบพิตรพึงทรงทราบ ว่า 'เหตุอันหนึ่งมาแล้วโดยสุตรมีอยู่ในพุทธพจน์ มีองค์เก้าประการว่า 'บริษัทของพระตถาคตแตกแล้ว เพราะเหตุนี้ อันพระองค์ยังเป็นโพธิสัตว์กระทำแล้ว.'"

จ. "หาไม่ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ก็เหตุนั้น มิได้ปรากฏในโลก แม้อันข้าพเจ้าก็ไม่ได้ยิน, ดีละ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า นาคเสน ข้อวิสัยของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าสมอย่างนั้น, ข้าพเจ้ายอมรับอย่างนั้น."